Масс а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШИНАРА, 27 АПРЕЛЬ, 1982 ШУ. ◆ № 50 (6616). ◆ Мах 3 кеп.

Советски Союза къахьегамхой! СССР вIашагIъелла 60 шу дизара коммунизм хьалъеча керда толамаш доахаш накъагIоргда вай! Даькъала хилда Советски Союза дерригача къамийн народностийн вежарашха дола доттагIали йохалургйоаца цхьоагIои!

(КПСС ЦК ТIаьхьехамашцара).

I-гIча МАЙНА НАКЪАДОЛХАШ

ХАННАХЬА ДIАЙИЙНАЙ

Бекхтонкаме декхараш латт тха колхоза кхаш леладерашта хьалхашка. Укх шера хьалхсе еза ялата лаьрхIа 1400 гектар хьажкIаш, 500 гектар коартолаш, доакъара лаьрхIа кхыйола культураш, генараш.

Балха итт дийнахьа дIайийна яьхай оаха ерига коартолаш. Йиъ агрегат яр иа культура дIаювш. Уж леладеш бар йоакха балха опыт йола механизатораш Бардин Николай, Аксютенко Иван, Авдеев Василий. Волков Николай. ХIара балха минут лора а еш чакхбаьккхар оаха коартолаш дIаера болх.

БIаьстан кхашкара балхаш шоай ханнахьи дикеи чакхдахара йоккха йоакхо ю Ибрагимов ЖIалиль керте латтача партийни организаце. ХIара дийнахьа баьча балха итогаш яьй, хьалхабьннарашта вымпели ахчай премеш телар.

Дукха шераш да коартолаш дIаювча хана а кхы балхаш деча хана а Бардин Николайи Аксютенко Ивани шоайла социалистически яхье баьнна къахьега. Укх шера хьалхара моттиг яьккхар Бардина. Цо юкъера лаьрхIача 160 процент кхоачашъяьй хIара дийнахьа ший балха норма. Эггара дукхагIа совгIаташ цунна тIийнад колхоза правлене.

Коартолаш дIаювча хьинар ца кходеш къахьийгар шофера Боков Бахьаудина. Ловццача хана 330 тонн кхай тIа коартолаш хьатIесра цо. Хьинар ейдена къахьийгар комсомольца Назаров Александра а. Из 300 тоннага дIакхьачар. Цар санна хьинар ца кходеш къахьийгар шофераша Шадиев Къурейша, Михайлов Ивана, Карасев Ивана.

Хьайбашта шортта моша доакъар хилийтара агротехнически эггара дикагIча деношка дIайийна яьхай оаха цун лаьрхIа йола культураш. Уж дIаювча балха овсарле эггара лаьхагIа йолаш къахьийгар механизатораша Аксютенко Михаила. Шевцов Николая. Тройников Петра, Чупрон Василе. Тормосинов Ивана, кхыбараша. Юкъера лаьрхIача 120—130 процент кхоачашйора царех хIаране дийнахьара шоай балха нормаш.

ДIадахача шера силоса лаьрхIа дIайийна хьажкIаш тхона ма хетта дика хьувкъанзар. ХIара гектара тIара 230 центнер мара моша доакъар даланзар. Укх шера 546 гектара тIа хьалкхеергья оаха уж. Кхаш леладераша дош деннад гектара тIара 300 центнер доакъар даккха. 16 апреле дIае а йолаь 19 апреле ерига силоса лаьрхIа йола хьажкIаш дIайийна яьхар тха механизатораша.

Из болх сихеи дикеи чакхбаьккхар Гриценко Александра, Кузьменко Ивана, Коростылев Василе. Балхоев Адама, Сальников Владимира, кхыбараша.

400 гектар люцерна кхеи оаха. Цунна догIаш хьисапе хий детта доладаьл оаха. НормагIа тоха доагIар 3.5 гектар долаш хIара дийнахьа 5 гектара хий тох механизатораша Хорев Петра, Секачев Сергея.

Укх шера 500 гектар генараш а хьалкхедергда оаха. Макхаш даьха, культиваци яьккха, минеральни удобренешца хьаьн а даь бокъонна кийчдаь Iодиллад деррига лаьтта. Укх деношка генараш дIаде а долалургда тхо.

ДIадахача шера 1250 гектар ялата лаьрхIа хьажкIаш хьалкхеьяр оаха. Тхо раьза долаш хиланзар цар хьувкъам. Йокъал оттарах хIара гектара тIара 26 центнер мара яккханзар. Укх шера 1400 гектара тIа хьалкхеергья уж. Тха механизатораша дош деннад хIара гектара тIара 35 центнер яккха. Из декхар толамсе кхоачашдара тхоашта могар ду оаха. 20 апреле дIае йолаьй из культура а.

СССР 60 шу. Нохч-ГIалгIай АССР 60 шу. нохчийн гIалгIайн шоай лоIамагIа Россеа юкъебаха 200 шу дизара сийлахь юбилеяш сэъергья дикача къахьегама толамашца.

А. ПОПОВА,
Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза керттера агрономом.

ЦХЬАН КОМПЛЕКСАГIА

РЕПОРТАЖ

ДIадала кхы доакъар доадаш апрель бутт юкъехкоачаш рапс дIайийнача кхашка доахан доажаде доладир Урус-Мартановски района «Горец» совхозе. Цу гIулакхо шура дикка тIа а кхетийтар. 20 апрель хьатIаххоачаш 3200 килограммага дIакхаьчар дийнахьа пачхаьалкхенна дIалу шура, укх бетта тIеххьарча дийнахьа 5 эзар килограммага из дIакхоачаргхиларах совхоза кулгалхой шеко а яц. ХIаьта рапс дIайийнача довхан доажаде доладеш дийнахьа юкъера лаьрхIача 2500 килограмм мара пачхаьалкхенна шура дIаяла карагIдаланзар цу боахама хьайбаш леладерий.

Укх деношка хьакха йолайир рапс цу боахаме. Из болх бара лаьрххIа механизированни отряд вIашагIъеллай. Цунна юкъейоагIа КИР яха кхо косилкеи лафеташ тIехьайийза йиъ трактори.

Рапс хьакхара эггара хьалха кхай тIа шоай агрегаташ араяьхар дикка балха опыт йолча механизатораша Калаев Мовлдея Тимаров Увайсеи. Лаьтта тIаьда долаш хала йолх косилкаш тIехьайийза тракторaш. Из бахьан долаш цхьайолча хана шиъ трактора тIехьаювз косилка.

Кхай тIара хьекха рапс фермашка дIакхухьаш ба механизатораш: Хамурадов Iали, Магомадов Ирс, Ахмадов Има, Джамбулатов Муса. Сиха бу цар болх. Хьекха рапс дIалхьа а, косилкаш тIехьайийза тракторaш дIа ца йохалуш йисача уж меттагIа яха новкъостал де а кхоабу уж.

— Хьалхарча дийнахьа болх вIаштIехьбаьккхарга хьежжа мара дIагIоргбац из дIахо. Цудухьа тахан рапс хьокхача деча балхашта къаьстта тIахьожам лоаттабу оаха. Отделене управляющи Магомадов Мовлди керте а волаш вIашагIъеллай еха техника тоалра, цунна регулировка яра звено, — йоах совхоза директора Ахмадов Iайнде.

Сайре хьатIакхачалехьа йоккхача моттига тIара рапс хьекха льккхар механизатораша. Мукъадаьнна лаьтта хьажкIаш дIаера ийчде араьлар дисковни макхаш тIехьа а дийза шиъ трактор. ШолагIча дийнахьа цу кхай тIа арайоахаргья сеялкаш.

— Рапс 125 гектари перно 35 гектари я тха боахаме. Уж баьцаш чуйиц мукъадаьннача кхашка хьажкIаш дIаюврга. Из культура дIаера эггара дикагIа ха я хIанзара яр. — йоах I. Ахмадова. — Цудухьа рапс хьакхара, мукъадаьнна лаьтта макхаш доахаш кийчдара, хьажкIаш дIаера балхаш цхьан комплексагIа чакхдаха лаьрхIад оаха.

Хьекха рапс тIайоттара косилка тIехьатессача лафета чу ча дулл механизатораша.

— Из сен ду? — хьаьттача:

— Геттара моша я рапс. Лафета тIа а етта из ферме дIахьош новкъа Iо а яхе дукха сок йов цун. Из кийслургдоацаш дулл лафеташка ча. Иштта гIулакх вIаштIехьдаьккхача рапса сок чах чу а юалле ца йовш юс, — йоах С. Закаева.

ДукхагIйолча рапсах а перкох а сенаж йолла лерхI «Горец» совхозе, «Урус-Мартановский» совхоза къахьегамхой опыт Iома а яь. ХIаьта цу совхозо соахка елла сенаж геттара дика хилар.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТАШ ТIА: рапсага хьожаш ба «Горец» совхоза механизатораш Магомедхаджиев Ирс, Хамуратов Iали, отделене управляющи Магомадов Мовлди (сурта тIа юкъе латтар).

С. ЮСУПОВА сурт.

ПЛАНАЛ СОВГIА

СССР-ги Нохч - ГIалгIайчен автономен юбилейшта сийленца наггьабахара доккхий социалистически декхараш тIайийцад «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахоша. «ХIара балха дийнахьа хьадер дукхагIа хилийта!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоаржаьча пар тIехкхоачашду уж. Укх шера кхаь беттен 20 дийнахьен пачхаьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа цар даьккхад 25300 тонн мехкдаьтта. заданел совгIа маьхала яьккхай 320 эзар сома маьха товарни продукци.

Массала санна социалистически яхье хьалха а латташ, эггара дукхагIа заданел совгIа мехкдаьтта доахарех цаI я Кузьмин Анатолий Владимирович керте латтача мехкдаьттен гази йоахача йиълагIча цеха коллектив. Яхье шоллагIа моттиг лелаеш я Сорокотягин Николай Иванович керте латтача цхьоалагIча цеха коллектив. ХIанзлехьа дукха хIама ца эшаш биъ бетта план кхоачашъяьй шаккхе цеха коллективо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СИЙЛЕН ГРАМОТАШ, СОВГIАТАШ ДЕННАД

КПСС обкома бюро, НГIАССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежай «Хьайбай боахам — ударни фронт!» яхача девизегIа фермайн комплексайн цIеча уголокаша дIадихьача республикански хьежара итогаша.

«Хьайбай боахам — ударни фронт!» яхача девизагIа дIадихьача фермайн комплексайн республикански хьежаре хьнмаре декъа лацарагIа, 1981/1982 шера Iан заманехьа хьайбай продукташ йоахачен пачхаьалкхенга йоалачен доккхийче хьокхамашна кхачарагIен фермайн комплексайн болхлошта юкъе массово-политически болх вIаштIехьбоаккхача тоалмаш даьрагIен КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ еннай:

— Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхоза;

— Веденски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза;

хьалхара моттиг а хьожаьый радиоприемникаш а еннай цIеча уголокашта:

— Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхоза шурий комплекса;

— Веденски района Орджоникидзе цIерагIча шурий-товарни ферма;

— Шелковской района «Красный пахарь» яхача шурий товарни ферма;

ШоллагIа моттиг а хьожаьый транзисторни приемникаш а еннай цIеча уголокашта;

— Назрановски района «Октябра 40 шу» яхача совхоза № 3 йолча шурий-товарни ферма;

— Сунженски района «ЦIа Эскар» яхача колхоза № 1 йолча шурий-товарни ферма;

— Шалински района «Искра» яхача совхоза № 2 йолча шурий-товарни ферма.

КхоалагIа моттиг а хьожаьый библиотечкаш а еннай цIеча уголокашта:

— Веденски района «Прогресс» яхача совхоза шурий-товарни ферма;

— Грозненски района «Юбилейный» совхоза шурий товарни ферма;

— Наурски района «Терский» совхоза № 1 йолча шурий-товарни ферма;

— Нажай-Юртовски района Жданова цIерагIча колхоза шурий-товарни ферма.

ТОЛАМЕ КЪАХЬЕГ

Биъ бетта план кхоачаш а яь хIанз май бетта задани а пхе бетта план а ханал хьалха кхоачашъяра шоай низи хьинари ца кходеш къахьегаш ба ПМК-105 коллективера Курицын Александр Владимирович керте латтача бригада каменщикаш.

Дика хоам кхаьчар дIаюха лелача механизированни колонна кулгалхошка укх деношка. Биъ бетта план кхоачашйир укхазарча цхьаьнхьа цхьан бригада коллектива а. Из я Нохч - ГIалгIай АССР сийлен гIишлошъер Черепник Петр Петрович керте латта комплексни бригада. Ер бутт боалехьа кхы а эзараш сомий маьхя гIишлоя-монтажни балхаш дергда цар.

Коммунистически къахьегаме масал телаш ба производства хьалхалаттараш каменщикаш В. Курицын. Н. Бреус. С. Абдурзаков, плотник У. Манцаев, кхыбараш.

А. СУРХОЕВ.

✦

Нохч-ГIалгIай гIишлоп управленена чуйоагIача аьшкбетонни конструкцешн изделешн еча заводе дика бовзаш ба ШапуновгIар вежарий Ивани Семени. Иван столярий бригадир ва, хIаьта Семен ший веший бригада столяралла болх беш ва.

Дукха да Семенаь алаьдинадар. Из ва къахьегама ветеран, ягирхой хьехамча, социалистически яхье дункхаза мотиййнар, коммунистически къахьегама ударник. ТIеддика мах беш я цо хьаю столярни изделеш, лакха а къахьегама овсарне. ХIара дийнахьа 20—30 процент тIехкхоачашъю цо ший сменни нормаш.

СУРТА ТIА: дикагIвола столяр Шапунов Семен.

З. БАТЧАЕВА сурт.

✦

ИНДУСТРИАЛЬНИ ХЬИСАПЕ

Кхаь дийнахьен ах дийнахьен 450 гектар шекара свеклаш дIайийна яьхан «Назрановский» совхоза механизатораша. Царех 200 гектара тIара ераш пердача индустриальни хьисапе дIайийнай цар.

Из толам баьккхача хьинар вIдлена къахьийгад йоккха балха опыт йолча механизаторaша Булуртанов Саварбина. Зинев Хьусена. Барахоев Альмида. Хилуханов Шарипи, кхыбараша. Юкъера лаьрхIача цаIн ахи - шиъзи норма кхоачашъяьй царех хIаране балха дийнахьа.

ПланагIа яха йоагIараш 200 центнер йолаш хIара гектара тIара 250 центнер шекара свеклаш яха декхар тIийнцад совхоза къахьегамхоша.

Пхьилекъонгий - Юртарча отделене 205 гектара тIа хьажкIаш дIайийнай доакъара лаьрхIа, ерига совхозо дIае еараш 670 гектар. Цига шоай балха нормаш дикка тIехкхоачаш а еш хьинар ца кхоеш къахьег механизатораша Котиев Тембулатеи Эжиев Мувсаеи.

Доакъара лаьрхIа 50 гектар люцерна, 316 гектар цхьан шерен дукхача шерашкен тIаювла баьцаш дIайийнай совхоза болхлоша.

Укх шера кердача индустриальни хьисапе 1800 гектар хьажкIаш хьалкхе еза ба механизатораш. Царех эггара хьалдара 32 гектар дIайийнай. ТIаьтеIа генараш дIадувш а боахк уж. Из маьхе йола технически культура хьалкхеергья 650 гектар индустриальни хьисапе а кхеш 1300 гектара тIа. 20 апреле хьатIаотташ генараш дIадийнад 411 гектара тIа.

С. АУШЕВ.

Бахьанаш леха дезац

Района кхыча боахамашка хьежача дукха дац тха совхозе комсаш дIайийна лаьтта—227 гектар. Уж ерригаш хьувкъам луш я. ХIаьта, дIадахача шера декхарех лоархIадаланзар тхо. ПланагIа дIачулла йоагIараш 780 тонн йолаш пачхаьалкхенна 150 тонн мара дIачуяланзар оаха.

МалагIа да цун бахьанаш?

Цкъа - дале, соакха чIоагIа йокъал лаьттар МагIалбике. ШоллагIа - дале, ша теха дукха комсаш йоайир. Бакъда, деррига бехк Iалама дIатIабиллача нийса хургдац. ДукхагIча даькъе бехк тха тхоай ба. Хьувкъам иштта лоха хургбацар комсашта доагIача бесса оаха Iуналдаь хиннадаларе, болх нийса вIаштIехьбаьккха хиннабаларе.

Цох доаладе цхьа масал да са. ДIадахача шера тха совхозе комсаш лелаеш 11 гектарник вар. Царех дукхагIа болчар кхоачашйир шоай планаш. Иштта, дика къахьийгар гектарникаша Ярыжева Лемкас, Устилъгова Iайшета, Устилъгов Султана. ХIаьта, хьинаре къахьегаш, дика толамаш дахарна болгаавьлар гектарник Гарданов Iиса. ДIадахача шера хIара гектара тIара 42 центнер комсаш яьхар цо. МагIалбикерча района комсаш лелараша эккъе котало я йоаккхаш.

[illegible]

аланел совгIа тхоай механизатораша нийсса гектарникашта а кIа, доакъар, хьажкIаш яла лаьрхIад оаха. Иштта, хIара комсий гектарах дIадала оттадаьд 200 килограмм кIа. цхьа тонн ча, итт сотех хьажкIаш дIайийна лаьтта. Болхлошта лаьрхIа дIайийнача хьажкIашта а макхаш культиваци яккха лерхI оаха. ХIара гектаринка уж деррига хьалаш тIа а долаш кийчдаь технологически карташ дIаденнад оаха.

ДIадахача шера тхоай балха тIа нийсденнача кхоачамбоацарий уйла а яь, уж кхы ца хилийтара дукха мероприятеш чакхъяьккхай оаха.

ДIанхача гураьхьа комсаш чуйцца льяча дIабоадбир отделене укх шера хургболча хьувкъама лара йоллара болх. 167 гектара тIара комсаш еIар. Ханнахьа, шелал хьатIаотталехьа дикка хьалха лаьтта тIа а теха дIанъяйллар еррига комсаш. Цул тIехьагIа лаьрхIа тоаьдIаоттайир оаха тхоай мел йола техника а. [illegible]

Тхоай комсий беннамашкара балхаш дикагIа дIадахийтара кхы дукха мероприятеш чакхйоах оаха. ЧIоагIа терко еш леладу оаха болхлой моральни а материальни а белгалбахара гIулакх. ДикагIа къахьийгача механизатора карара кара теда вымпел лу. Иштта ахчан премеца а белгалвоаккх из. Массала, балха нормаш дикка тIехкхоачашъяьча механизаторашта Экгиноев Сулейма, Гуляев Лавдена. Чертоев Леминна хIанзле кхоазе ахчан премеш еннай. Баьча балха итогаш хIара дийнахьа ю. Уж шоай ханнахьа дIаяхъю хьокхамий улга тIа. Цудухьа комсаш лелаераште дика хов шоаш дийнахьа мел болх баьй, хов дIахо де деза ер фуд.

[illegible]

Яхье а баьнна болх бу

[illegible]

ЯХЬ — ТОЛАМИЙ ЛАРД

Дика къахьегама толамаш доахаш къахьег ухьайттагІча пятилетке юххьанца дена ГІ. Ахриева цІерагІча Казрановски «Электроинструменте» завода коллективо. Карарча шера цхьоалгІча квартале нормативно - цІена продукци арахецара план 3 процент тІехкхочашъяй, наьал лакхъеннай къахьегама овсарле а.

Заводе шерлуц латт Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединенеси Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» заводеи коллективаша дІайолаь «СССР 60 шу дизара — 60 хьинарeча къахьегама кІира» лхача девнзагІа йола социалистически яхь.

ДІахьача кварталe баьча балха итогех хьалха латташ л Б. Трифонов, М. Евлоева, Д. Комурзиева, Э. Гелисханова, Д. Яндиева керте латта бригадаш.

«ХІара балха дийнахьа хьадер дукхагІа хилийта!» лхача девнзагІа къахьегаш ба СССР Лакхехьарча Советн депутат токарь Дзармотов Муса, НГІАССР Лакхехьарча Совета депутаташ лудильщица Султыгова Насыпханн, слесарь - лекальщик Котиев Ахьмади, литейщик Ужахов Іийсь, слесарь - сборщица Берилло Любовь, токарь Я. Сагов.

Къахьегама овсарле лакхъяра гІо ду КПСС XXVI съезда решенеша дІадоххача тайпара заводе социалистически яхь вІаштІехьъяьнхаран цуьна кулгалдаран тІеэрзаяь мероприятеш чакхъхаро. Нагахьа санна хьалхагІа итогаш хІара квартал чакхъяьлча еш хиннакле, хІанз уж хІара бетта ю. ЛоархІаме гІулакх да керттерча цехаша баьча балха заводской комиссе хІара дийнахьа итогаш яр. Комиссе заседанешка тІабех тІехьаюсача цехий начальникаш мастераш, царна къестаду тІехьбисара бахьанаш, цеха болх товбаре накъъаш лех.

Производства эффективность лакхъяра заданеш толаме кхоачашъяра гІо ду болхлоштел гІулакхерча нахаш ю моральнии материальния стимулироваш айяра мероприятеш чакхйоахаш хиларо. Хьалхара моттиг яьккхача цеха коллективана лу мара кара тела Ше байракхи 300—350 сом премии, участкана — 150 сом. Цул совгІа къастта яхчан премеш лу цеха, участка кулгалхошта, общественни организацей чІераашта.

«ДикагІйола бригада», «дикагІйола комсомольско-жагирхой бригада», «производственни участка дикагІвола мастер», «ший профессех дикагІвола болхло» хиларах тешал деш свидетельствош яхчан премии лу хьалкалаттарашта. Ах шера итогех «дикала отличник» хиларах тешал лу дипломи яхчан премии а лу.

Цу ерригача моральнии материальнии стимулаша йиш хулийт завода коллектива тІаьйца социалистически декъхараши производственни планаши толаме кхоачашье.

Карарча хана 1113 сат ва заводе коммунистически къахьегама ударника цІи лелаяро къовсам лоаттабеш, хІьата 435 сагон 11 бригада коллективоэ из сийдола цІи лелаю тахан.

1982 шера шолгагІча дакъа чотах къахьегаш ба автоматчик Черных Серге, токарь Евлоев Саид - Мохьмад, литейщик Исаев Мухьмад, слесарь - лекальщик Мотушков Бек-Хан.

Къахьегама овсарле лакха а болаш шоай производственни декхараш тІехкхочашдеш къахьегаш ва заводе 70 совгІа болхло.

Болхлой производственни хьинар айдара лоархІаме гІуланх да тхоца социалистически яхь лелаеча Сухумерча «Сухумприбор», Орджоникидзерча ОЗАТЭ, Грозерча «Электроприбор», Нальчикерча «Севкавэлектроприбор» ахача заводин коллективий вакилаш вай ду вІашагІкхетарш.

Из санна дола вІашагІкхетар хилар тха заводе дукха ловзаш [illegible].

СССР 60 шу, Нохч - ГІалгІайчен автономи 60 шу, [illegible]

Л. ОРЛОВ,
«Электроинструмент» завода завкома председатель.

Грозненски ремонтно-механически завода болхлоша шерра социалистически яхь йоаржаьй Цхьоалгlча майна сийлеца накъаьбахара. Цу яхье хьалха а латташ башха-дика къахьегама толамаш доахаш ба шолгагІча цеха воккхагІвола мастер Шевченко Юрий Павлович керте латтача участка болхлой. Цар хІаналехьа кхоачашъяьй укх шера хьалхарча бит бетта задани. Участка эггара дикагІа лоархІаш вола токарь ва Рахимов Хьасан Хамидович. Токарь-универсал ол цунах. Цхьаъкха смена дІаяхийтан цо ший норма 150 процент кхоачаш ца ен. ХІьата ше хьаеш мел йола продукци лакхерча категорех мара хилийтац.

СУРТА ТІА: воккхагІвола мастер Ю. Шевченко бехктокхаме задани луш ва токара Хь. Рахимовна.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ПРОДУКЦЕ ДИКАЛА ЙОЛА СТАНДАРТ

Продукце дикал дІахо лакхъюлургьш алхха пачхьалкхен а дакъа а стандарташа дІадехараш шерра юкъедовлазаран телха ца деш кхоачашдараи, стандартизаце дакъе хІара дешна дукха тайпаш дола балхаш дара, хІьата иштта нормативно-технически документаци (НТД) эргаькхха тоаяра чІоагІа теркам тІабахийтара кІийлен тІо мара.

ХІанз укх сахьате хала 'да цу е вокх форме стандартизаце торонех пайда а ийбеш, производства эффективность, техническа боарам, продукце дикал лакхъяра тІадерзадаь балхаш не деш йола предприяти лаха.

Хадкъа боахама хьалхашка декхар оттадаьд: продукце деррига тайпай дикал дикка лакхъяр, эггара лакхерча категорех йолча продукцена кхоача дакъа цахадаш совдаккхар, продукце дикала доал дара комплексни система (КС УКП) хьинаре юкъейоалаяр.

Продукце дикала доалдара комплексни система оттае йолаенлай Карабулакски химически реагентий завода коллектив 1978 шерриъа. Завода хьалхе лелаеча специалистех вІашагІъеллаяр КС УКП хьаяра методически кулгалдара йола координациони балхаш дара йола группа.

Система хьаяра тІадерзадаь дола деррига балхаш кхоачашду партийнии профсоюзнии организацеша тІахьожаш а лоаттабеш, дакъа а лоацаш, цо йиш хулийт къахьегамхой шерра тІоанаш цу балха юкъеоза.

ХІанз заводе юкъехьош а кІийле производства планированеи организаценеи, тІахьожамаш, продукце дикала мах бара, информаце Іалашоина регламентаци яра тІаерзаьлча предприяте 20 стандартах латташ йола КС УКП.

Арахецача продукце дикал тоаяра тІаберзабаьча берригача балха регламентаци ю предприяте массехк стандарто. Царна юкъе я «Аттестаци елга вІаштІехьадаккхари чакхдаккхари», «Производстверча брака анализ яр», ахьдараш.

«Болхлой, ИТР къахьегама дикала мах оттабар» лхача стандартага хьежжа къахьегама дикала коэффициента гІоаца бу къахьегама дикала мах. Ю чулоаш балха дикал лакха хилийтара лоаттабеча къовсамна юкъаесна йола производственни балха дукха оагІош.

«Болхлой, ИТР къахьегама дикала мах бара система оттаьй, миштий а хьежаб заводе 1981 шера. Система латт дикала хьоахамаш цар мах бара методаш уттаьча предприяте стандартий группа кІийлен тІа.

Стандартага хьежжа, къахьегама дикала мах бу укх критерех:

— план кхоачашьяра технически боарам (дикала Знак латта продукци арахецар);

— технологически процессаш нийса кхоачашъяр;

— хана НТД дІадехарашта тІеррадовлар.

Предприяте стандарташ оттаяра балха юкъеоз завода ерригa подразделенеш.

КС УКП отта а яь юкъейоалаярца дувзаденна дІахо аргабаьнна товбелар заводе пачхахьаьлкхен дикала Знак яккхара продукцена аттестация яра болх. Заводо арахецача продукце 4 тайпах кхаьнена сий дола пхи сабарг хьожальй, нар дІалоац завода ерригача продукцех 80 процент.

Бокхха болх бу вай мехкарча промышленни предприятешка арахецача продукце дикал лакхъяра. Предприяте арахецача продукце дикал лакха хиларо тешал лу цу коллективо болх дика беш хилара.

Продукце дикалаш къахьегама дикалаи юкъе айхха бувзам латт. Къахьегамеи продукцеи дикала доал дара системагІа подразделене баьча балха хьокхамаш да завода чурча социалистически яхьа итогаш еш керттера лоархІараш. Ишта отта я аь комплексни система юкъеяхьаро йиш хулийтарьъя берригача болх беш барий къахьегама дикала а цар арахецача продукце дикала а доал де.

КС УКП оттаеш йолча предприятешта методически гІо дара бокхха болх бу Госстандартий Нохч-ГІалгІай лабораторе. Цига а опорно-консультационни пункт. Цо ханнахьа ю системаш уттаярен юкъекхувларен дешай хьакъехьара консультацеш, семинараш чакхйоах, лекцеш еш.

Вай республика дукхача хьалхи латтача предприятешка дІахо дегІаенай продукце дикала доал дара комплексни система.

ХІьата укх юбилейни шера, СССР хьахинна 60 шу а Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу а дуза денош хьатІакхоачаш латтача хана КС УКП заводе юкъейоалаяра декхар толаме кхоачашдаь даккха гІерташ я тха завода коллектив.

Н. Н. ВАСИЛЬЕВА,
КЭХР ПТО йоккхагІа йола инженер.

Экономика

КУЛГ-КАРА БУ БОЛХ КІЕЗИГБАРА ПРОГРАММА

Демографаша йоах, карарча пятилетке мехкара къахьегаш бола нах 3.3 миллион сат дукхагІа хургба. Уж кхоаза совгІа кІезигагІа ба дІадахача пхе шера хиннача. ХІьата дІахорча, шийтталагІча пятилетке къахьегаш бола нах алсамбалар кхы а кІезигагІа хургба. Цу тайпара, укх гарггарча итт шера даймехка экономика дегІайоагІаргъя кхы а дукхагІа къахьегама кулгаш эшача хьалашка.

Мишта къоастаергъя из проблема. Из къоастакра накъех цаІ — тахан вай мехка хІара вильлагІа волча болхлочо кулг-кара беш бола болх кІезигбар. КийчЪъь я ихьайтталагІча пятилетка плана дакъа долаш йола кулг-кара бу болх кІезигбара лаьрхІа комплексни целевой программа. Цу тІа бедгалдаьд тайпатайпарча ноиньъостала долча балханта механизаци яра керда техника арахецача бедгаларча отраслей, проектно-конструкторски организацей предприятейи декхараш. Цу пхегадеш ма дерра, производства специфика теркалъя.

Масала, Днепропетровски агрегатневи заводе ца гІулакха дІадоадар кІеззиг-дукха ба а кулг-кара болх беча хІара моттига технологически карта а оттадьа. Хьакхинарашта классификаци йи, вІашагІкхар. [illegible]

[illegible] цІи яккха йоагІаш бац. Пхе шера предприяте аттача баьккхаб ши эзар гаргга болхлой къахьсгам, хІьата механизаце боарам 70 проценгал совгІа ба.

Ихы а лакхагІча боараме я механизаци «Азовкабель» яхача Бердянски заводе (80 процент), Мелитопольски моторни заводе (84 процент). ТІехьарча шерашка Украина предприятешка кулг-кара бу болх кІезигбара программаца лаьрхІа хьайир ши эзари ах эзари гаргга керда машни, механизм, но вІаштІехьдаийтар механизированнии автоматилированнии балхага 600 эзар гаргга сат ванса.

КІезига хІама даьдац кулг-кара бу болх кІезигбара Грузе, Эстоне, Латве, Масала, Латвийски ССР-е кхоачашъеча целевой комплексни программа кхоачашъеча 14 министерства, 65 завод.

Шин дана къоастаьъ яр, кулг-кара беча балха механизаци яра керттера декхараш тІадожа йиъ ведомстве [illegible] министерства терминалашка, сэа йолча контейнерашка, промышленни предприятейи автомобильни станцейи площадкашка дукхатонназкни контейнерашца ювзаенна мохьаш тІадунттаро-Іодахара операцеш еча технически гІирсий комплекс хьалий. ХІьата мехка ерригa промышленность хьийцача, алхха дІадахача цхьан шера предприятешна оттаьй 11 эзар гаргга поточнии автоматически линеш, комплексни механизацеи автоматизацеи ларда тІа ньхай пхи эзар совгІа участкаш, цехаш, производствош.

Кулг-кара бу болх кІезигбара программаца цхьана кхоачаш ду промышленноста технологи кердаккхар а. Цу гІулакха боарам а лоархІам а хьахоькаш да реконструкцена хьахийца яхь: шера лаьрхІача из хул 20 миллиард совгІа сом. [illegible]

ГРАФСКИЙ Юрий (АПН)

СССР 60 КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕ ЛАКХЪЯРА

Къахьегама овсарле лакхъеча факторий комплекса юкъе хьалхарча плане уттаьлий В. И. Ленина дукхьаьнха наха на беш шийна болх бе йиш хиннача, цу тІа а болх нердача техникина вагагІдийнараш лоале а лукаш беча сага къахьегамнара гІуланх боарам. Цу кІийлен тІа Іалашлу социализмо къахьегамна наьха керда уйлаш хулга меттел, уж шоай производственни хьокхамаши тоаде, болхама дикагІа доал де гІерташ хулга.

Из лоархІаме декхар кхоачашлеча хьалха лакъа лоац Нохч - ГІалгІайчен къахьегамхоша а. ИттагІа пятилетка чакхьаллацна йолча хана шерн-шера кхоачашьяьй республика промышленносто къахьегама овсарлеи даккъера плановн заданеш. Цул чотах латт тІакхийттача продукце 96 процент.

Продукци дІахийтара шера задани 100,7 процент кхоачашйир Нохч - ГІалгІайчен промышленносто. Іалашлаьд мехкдаьттех гази лакхара, электроэнерги хьаяра, мехкдаьтта химе продукци, мехкдаьтта аппаратура, кхы продукци арахецара планаш кхоачашъелга. Къахьегама овсарле лакхъяра план 100,7 процент кхоачашъяьй республика промышленносто; республика 26 предприяте, е хІара пхелагІча предприяте, тІакхийтта ерригa продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах кхийттай.

Цунна цхьан кІезига дац НГІАССР экономика дІахо дегІайоалаяра, дукхача предприятешка балха эффективности дикали лакхъяра де деларaш. 1981 шера йола продукцена реализаци яра план кхоачашъяьяц «Автоспецоборудовани», вистоноя, цементни, электромеханически. «Трансмаш» яхача заводаша, дулха комбинато, Ермоловски хьун промбоахамо, Аргунерча гІишлои материалий комбинато, 18 предприяти лоархІаьяц дІадахача шера къахьегама овсарле лакхъяра заданех. Болх беш йолча цхьан саго хьадеп лохденнад Малгобекски, Ножай-Юртовски, Сунженски, Урус-Мартана, цхьайолча кхыча районашка.

ДІадьккхаяц халкъа боахама дукхача доакъошка фондаша юкъалур лоадалара тенденци. Цу тайпара хІама нийслу капитальни затраташ а йоллашехьа производства боарам лакх ца луча моттигашка. Цу тайпара хьал да «Грознефть», «Грознефтеоргсинтез» яхача объединенешка, «Трансмаш» яхача заводе, кхы предприятешка.

Товарни продукце производства боарам 4,5 процент лакхлургба 1982 шера. Еррига республика хьинийча 16 процент тІакхетаргья промышленни производства. ДукхагІа арахецаргья мехкдаьттан гаражкни оборудовании, приборш, аьшкабетонни конструкцеш деталеши, культурно - бытовни, боахама ашо товараш.

Капитальни вложенеш 2,3 миллиард сома боараме хургья, е иттлагІча пятилеткечул 28,4 процент дукхагІа.

Къаьстта теркам тІабохийтаргба цхьайтталагІча пятилетке мехкдаьтта доакхха, мехкдаьтта чакхдоаха, мехкдаьтта химе, машиностроении санна дола промышленноста хьалхале лелаю доакъош дегІадоаладара.

Вай республика доккхал деш дола хІама да мехкдаьтта чакхдоаккхен мехкдаьтта химически промышленность. ХІ-ча пятилетка шерашка 6 процент лакхлургба цу доакъой производства боарам, 13,9 процент лакхлургья къахьегама овсарле, дикалга диллача эггара лакхагІча категорех йолча продукце боарам 42,5 процентага кхоачаргба. Техникана реконструкци яра, керда техникеи технологии юкъейоалаяра тІадерзадаьча гІулакхаша хьожадаьл цу доакъошка 19,7 миллион сом.

ХІанзарча ханарча хьалашка къаьстта лакхлу, коммунизм дІайолалу металлени алатеи хІара пунта, къахьегама овсарле лакхъяра къахьегамхоша дениш-дениш еча йовкхонгара яхача ленински уйлай лоархІам. «Вай общества рузнъа мелла дегІаухе а, чІоагІа хІаман цхом бари хьумат дари дІахо а дусаш да халкъа боахам дегІавхара, бахача пахьо пахара хьал тоадара керттера хьал а долаш.» — ишта оттадаь лош КПСС XXV а XXVI а съездашка.

Парте экономически стратего йоакха моттиг дІалоац къахьегама овсарле лакхъяра чІоагІа лоархІаме долча дІайоза бийдал, материалаш, доагор кІезигдар, производственни ницалех дикагІа пайда ийбар санно долча дешаша.

Йоакха экономически эффект лургья оборудовани болх на беш латтийта дІадаккхаро, цунах дикагІа пайда ийбаро. Станокийи оборудовани сменни коэффициент лоха хилар бахьан долаш шерн-шера аря ца хецаш юс Нохч - ГІалгІайчен приборашна машинаши еча промышленноста 30—40 миллион сома мехка продукци. Сменноста коэффициент 1,7—1,8 кхоачаш лакхъяро йиш хулийтаргья арахеца продукци 30—40 процент лакхъе.

Республика промышленносте къахьегама овсарле лакхъяра йола дикка йоакха производствана чура резерв латт юкъера лаьрхІача РСФСР гІоллаучул лакхагІа а дукхача предприятешна 30 процентага кхоачаш а йола нарараш хуашилар лохдорах. Из хІама бахьан долаш шера йовш йола балха ха 450 эзар сата - ди да. Из да шера 2000 сат балха тІара ваккхаро нийса.

Къахьегама овсарле лакхъяр из технически экономически декхар хинна Іаш. Из я ХІ-ча пятилетке тІагІотта а леррагІа а къоастаергйола социальни проблема. Хьадача балхахочо — хІаране ший балха моттиге — ший къахьегамна, ший гІулакхашарча безамца цунах бола бехктокхам кхетабаца Іалашбу пятилетка из лоархІаме декхар кхоачашдеча боакхха толам.

Хоаш да В. И. Ленина мел лоархІаме дерхІаш хиннав производительни низий керттера элемент йола болхло, къахьегамхо. Производствона социалистически интенсификаци яра гІулакха хІанзарча хьалашка а хоадам беш я «личии фактор». Цудукъа дар КПСС XXVI съездо болхлой, инженераш, техникаш, гІулакхой а чулоенаш йолча кердай квалификацеи культурно - технически боараш лакхбар, царех хІараннета масехк профессе Іомайтар, къахьегама, быта, сатаІара, хьалаш тоадар, уналцІено лоравю санна йолча социальни факторашта чІоагІа теркам тІабахийта хилар.

«Красный молот» яхачея СССР 50 шу дизара цІерагІчен заводашка оаха даьча социологически тохкамаша хьакъекхар, къахьегама овсарле лакхъялара чІоагІа Іалатаьш долча надараш хувцаялара керттерча бахьанашта юкъе хьалхарча моттиге къахьегама хьалаш эсала хилар долга балхара дІабийнача болхлоех 20 процент уж хьелаш эсала хиларегІа бийнаб.

Къахьегама коллективай стабильноста я, долче къахьегама овсарле лакхъялара а, йоакха влияни ю къахьегам вІаштІехьабаккхари цунах мах балари, материалехи материальни стимулехи пайда ийбе хар, хила дезаш дола наха чуІе аьшача моттигий бытовни хьалаш хилар, морально - психологически климат дика хилар, балхахой берашта царна эша учрежденеш хилар санна йолча социальни факторашта.

Цу тайппара, КПСС XXVI съездо оттаяь социалистически производство дегІайоалаярен эргаькхха тоаярех социально - экономически программа я къахьегамхой шоай дукъа общественни къахьегама овсарле дегІайоаладара эггара керттера хьал.

Шийла хьалхара ерриге пятилеткаш а санна, цхьайтталагІа йола пхе шера план я хьахинна 60 шу дизар деррига советски халкъо укх шера деадергдоча СССР, вай Даьхенна чуйоагІа еррига республикаш, нагий а доккхий а къамаш дІахо социально - экономически дегІаахара шерра программа.

В. ГУДКОВА,
Грозненски мехкдаьтта института политически экономе кафедра йоккхагІа йола преподаватель.

Усть - Ордынски Бурятски автономни округ Иркутски области чуйоагІаш я. Цуи территоре тІа пахаш а болх беш а ва 35 къамах бола 133 эзар саг. Цхьан хана тІехьабиса хинна из моха Российски Федераце дегІаено экономически регион хинна дІоатаб. Укхаза боахк кІор, хьаьнай дахчах хІамаш еш болей кхачани промышленность.

Округе керттера дапех юрта боахама доакъош — хьайбаш леладари кхаш лелададари. Кхашкен фермашкен къахьегаш бараша хІара шера Иркутски области индустриальни городашта 25.000 тонн дула, 100.000 тонн шура, кхы дукха продукци лоаттаю.

Округе социальни программа кхоачашъелга халкъа образовани, уналцІено лоравар, культура, торговли, бытовой гІулакхаш делга дІахо дегІадоаладара тІадерзадаьд а.

Къахьегамеи социальни дакъе карагІдаьннараш баьхьан долаш Усть - Ордынски Бурятски автономни округтана сийнай Халкъий ДоттагІалеи Къахьегама Цеча Байракхен орденаш.

СУРТА ТІА: «Бальшинский» совхоза воккхагІвола жаІу Таров Иван Андреевичи цунна новкъостал деш хьайбаш леладеча болх беш йола цун йоІ Аграфена.

Э. БРЮХАНЕНКО сурт.

ТАСС фотохроника.

ИШТТА ХЬАХИЛАР РОССЕРЧА ЗІАМИГАЧА КЪАМИЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИ

Уж вар тиъеста — ньона, хьатара йовхьамаш йолаш, бекхах дий баракъаш бекхах нь иквацн юкхаш. Уж бахар Ленинграда пригороде. Ценошкара яра а баьле цІерaш а лотайий цаоца юхе бІоах а луш шоай наленч декхар дар. «Мичахьара да шо? Укхаза фу деш да?» — хаттараш дера яхьабараша. Лаьнда, карархоша кхелала цар хаттараш царна хиура еаий мотт, нале, деша. Уж бар Советски Союза гаьнарча областашкара, хІана а Юстара Куулаессе олуча моттигера баьхка дикалаш. ЦІерахчей баьхабар Ленинграде дена.

1925 шу дар. [illegible]

[illegible]

ДОРОШИНСКАЯ Юлия (АПН)

Массехк шу да Шаьла районерча Бачи-Юртарча юкъерча школе механизаторий курсаша болх бу. Укхала Iомадаьр вахаре дика накъадоал дешархошта. Ялат чуэцача е кхыдола кхай тIара балхаш деча хьинаре дакъа лоац цу юртарча школерча лакхерча классашкарча дешархоша.

СУРТА ТIА: «Беларусь» яха трактор дика Iомаяь вола дешархо Янгульбаев Махьмуд.

З. БАТЧАЕВА сурт.

АЬННАР КХОАЧАШДЕРГДА

КПСС XXVI съезда исторически решенеша бохуьа тоам бир тха «Урус-Мартановский» совхоза хьайбаш лелдераша. Съезде отталь кхачаш программа кхоачашъелга тхоай бахьех тийша долга кхета а деш хьалхашна латта деккараш кхоачашдар дукхьа низ дIакхоачар деш къахьийтар оаха. Толам а баьнхар. План 400-тонн йола пхьайтталагIча пятилетка хьалхарча шера Лаьхена дIаслар 402 тони шура.

Тхо дукха гIаддуташ бацар из хьонхам. Цудухьа керла шу доладуш лаьрхIар оаха пятилетка укх шоллагIча шера пачхьалкхена планал дукхагIа 10 тонн шура йоха. Дагатьацар чакхдаккхара тхоай мел боле низ тIабахийтар шу доладуша. Доакъар на тоьаш долча халача хьелашка совхкашин бетта аьккхачул 11 центнер дукхагIа шура якха карагIдаьлар укх шера лийарей февралей.

Из толам баккхара доккха новкъостал дир концентрировании доакъар, аьта ча, цхьаццa микродобавкаш бардах а етташ худар пийчдеш хиннача оператора Асхамирова Ахьмала, болхлоша Джамалдинов Iабдула, Далаеи Iайиде. Доарнаш ях самьат даьлча ух балха. ХIайта уж пареп а хьалха ухар ферме доахнио ший хашнахьа доакъар пийчде тIерташ. Цунца цхьана, март бутт юкъенхаьчача лаьгIъяла йолеслар доахана лу шура. Тамаш е езаш хIама а дацар на Дисар кIезига доландаь рационах доагIачох ах мара доакъар лацар доахена. Цу хьале фуннагIа дича а тхона гIо де йиш йоацаш бисар ланке цIераш якха къахьегамхой.

Из тойпа пIрча гIулакх хIара шера шийелу тха бовхаме. Фуд бахьаш? Юртбоахама культураш кхезра хьакъоастадаь латта 900 гектар мара дац бовхаме. Цунах дукхагIдолча лаьтта ялата культураш дIаюп, хIаьта доакъар — геттара кIезига. Сохкка, масала, силоса хьажкIаш вIалла а дIайийзар. Из бахьан долаш скъа мара моша силос кийчье йиш хилар. Кхоачашъяизар йол, сенаж Iалаmъяра планаш

Цудухьа кьыча бовхамашкара доакъар пIде дезаш гIулакх оттад хIана. ХIаьта силос тIехьарча хиш хIара шера 600—700 тонн эзаш хул тхо. Цунца цхьана, белгалдаккха доагIа, болхашна тхога доахо доакъар дукхагIча даькъе во хилар, ишттa дола из хьа на йIйачa а дала тхо.

Укх тайпа кхоачамбоацараш кхы шийелургдоаццача тайпара гIулакх вIаштIехьдекхара тха совхоз чуйоагIача «Плодопром» трестагара новкъостал эш тхона. Тахка а техка аргальккха тоас еа тхога долча лаьтта ялата а доаьара в культураш дIаера севообарот, доаьара культураш кхера дукхагIа лаьтта хиа ца къоастадича дарглон.

ДаьгIенашнара хьокха а хьокхаш мопа доакъар тела доладича юха а хьодлуш тIакхетаргья доахана лу шура.

Б. САМБИЕВА,
«Урус - Мартановский» совхоза доярка, Ленина, Къахьегама Цlеча Байракха ордени кавалер.

Ленински комсомола совгIаташ

Пицлургйоаца дукха событеш хиннай дIадахача шера Урус-Мартановски района «Горец» совхоза къонача доярка Хабилиева Мината вахаре. ЦIьхха аьттув балар а доацаш, дукккача шерашка хаддаиза хьаьнала болх барах хьахинна хIамаш да уж. Бовхама шоллагIча отделене комсомольски организаце секретарь йолча цо хьинаре дакъа лоац общественни вахаре. Дика лоархIаю из ший балха а. Масала, доаркашта юкъе яьржача социалистически яьс бовхаме хьалхара моттиг яьккхар цо соакха. Ишта йола из XVII областной комсомольски конференце ВЛКСМ XIX съезда делегаталла хорж республика комсомольцаша берригаш раьза а болаш. Цул совгIа производства эффективности дикаьи лакхъяра йиш хулийта тоpoнаш а лехаш царех биэза пайда эцара, общественни вахаре хьинаре дакъа лацара боагIа мах а бь Мината яла хьожаьйй Ленинския комсомола премии.

ДIададхача шера именинаш хилаш Советски района «Ленинский путь» совхоза Тарамова Iайнаlас кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригадера къона тхьамка лелалераш а 1981 шера производства эффектиности дикали лакхъяр дукхьа лелалаьча Ерригсоюзни социалистически яьс тIехника хьохамаш гойтарах царна «Пятилетка турпалхой — динагIча комсомольско-кагирхой коллектива» яха карара кара тела Цlе байракх синай. Из вай республике шоллагIа коллектив я комсомола докъха совгIат деина. Цул совгIа А. Тарамовайна шийна ВЛКСМ Центральни Комитете кхалишка фронтовни тракторни бригадий приз а еннай.

Белгалбаьннаб Ачхой-Мартановски района М. Тепсуркаева кулгалдеча бригадера баьцдаарпш соми кхебеш бола къона болхлой. 1981 шера хиттам во лаьттабале а дика хьувкъадьид вар уж даараш. Из толам баккхараш царна синай Министерствии профсоюза ЦК-ьи Сийлен грамота.

ВЛКСМ ЦК Сийлен грамоташ кхинай «Чечингессьстрой» треста ПМК-920 А. Заириева кулгалдеча бригада, Назрановски трикотажни фабрика № 1 йолча комсомольско-молодежни бригада. «Трудовая доблесть» яхача ленински комсомола Знаманаша белгалбаьннаб пхьатталагIча пятилетка хьалхарча шера [illegible]

[illegible]

Ш. НАГИРОВ

МАГОМАДОВ Хьамид

ВIАШАГIЛАТАР

(Кхестдоалар. Доладур 24 апрелерча «Сердало» тIа).

Уккхаза кхетадир Махьамгlаьза Карабаха тIера нувр Iоаккха эзалга. Цудухьа цхьан кIаьнкега кхайкар из:

— Iоаккха говра тIера нувр. Салаlийта цунга!

Итт шу даьнна хургвола кIаьнк тIаьедар шийга яхар дс.

— Ма яккхалаш цунна тIера нувр, — низбахача оазаца йист хилар Шахид, — Берза эIогал йолча даха деза.

— Сонна дахадеза цига, кIаьнк? — хаьттар Махьамгlаьзас.

— Гейдара салтий цига ба.

— Дукха бий уж?! — ийкхар юртдаьга Жабраьилга.

— Хац сона. Сона вайнар цаl мара вацар. Цунна аз техар... Е автомат а цун я... ДIахо хиннар сона дагадагIац. Цхьа чIоагIа хIама кхийттар сона кертах, дагадагIац... Се Карабаха тIа мишта хайнав, мишта цIакхьачав... Карабах ше цIаена хила еза. Цхьаккха хIама дагадагIац сона.

— Арслановга хайта деза, — аьлар юртдас. — Мала вохийтаргвар цига?!

— Имран! — аьлар цхьанне.

— Кхоана саг йоагIаш дима дий цун, — ийккхар цхьаннега.

— Имран! — тIечIоагIдир ший дош хьалхагIа йист хиннача. — Фу саг йоалаярвхар да из, Гейдара салтий вай лаьтта гIолла лелача хана, вай нах цар боабеча хана.

— Хьавеха Имран! — аьлар юртдас.

— Фу леладу Iа, юртда, — эгIазвахар цаl. — Гаргарча нахага бIарга вайта бокъо мичай цун.

— Из фу лхилга да. ТIом ба латташ. Вай кагий нах бовш латт тIем тIа, хIаьта ер укхаза лечкъаш леларгва. Малавар из аьннар, хьагучавала! — эгIазваха йист хилар Жабраьил.

— Со вар аьннар, гучавала бокъо яц цун, даьй Iаьдал дохаде йиш яц, — аьнна наха юкъера хьааравьлар цхьа вокхза саг.

— Даьй Iаьдал дохадергдац вай, — аьлар юртдас, — нагахьа санна Гейдара салтий вай бовбой. НКВД мала вохийтаргва вай? Хьо вахийта вай, Iумар-Хьажа? Iам вх ди доадерг ма дий НКВД мичай на ховш. ХIаьта е гIулакх сиха да. Шахид дIаьадача, вай эггара маькарагIа вар, денал долашаIа вар милав? Имран ва. Цудухьа вахавезар а из ва. Хьайоалаь цунна говр.

— Карабахаца вахийта, — аьлар Махьамгlаьзас.

— Дина ди, Махьамгlаьза. Хьалахийта Имран.

— Со укхаза ва, юртда, — хьахелир шIаьнгача сага [illegible]

— Имран, хьо ма пхалу сиха НКВД-е. Iо, Гейдара салтий Шахид ве гIийртаб.

[illegible]

малача наьха группа. Юрто лоархIаш моттиг яр из. ДIалхача къаьнарча замалахьа дIа-хьа болха вах цига лорабеш хиннаб збаргана а говраш лечкъаечараша а. Уккхаза бовхаш хиниаб цар уж. ЧIир леха арабаьнинча наха а укхаза лораеш хинав шоай моастагIа. Дукха ха яр Аргун-Чу нах машаре баха, дукха ха яр пхьенаш лита, говраш лечкъаелга дIадаьнна. ХIана юха а наьха бага гIоргья Берза эIогал, укхазара гучабаьинаб хIана тийша болх а: хIана а кхийнавалаза волча эламигача сага, бокнъалдар аьлча, кIаьнка, уккхаза даьд дов, уккхаза хиннад Гейдара салташцара цуи вIашагIкхетар а, наха вий кхайкача къуша санна тийшача балхаца Шахид ве гIийртаб уж.

Дика йоллар говраш. Тамаш я Гейдара салтий гаьна бала вIаштIехьдаьннадале. КорайоагIаргья дараш... Нагахьа санна эшаш хуле, дов дергда, берриг нах, еррига юрташ оарцагIа йоахаргья, баьъда, Гейдара салтий дIа-м бохийтаргбац, бекхам ца беш-м бутаргбац. Саг кхайка баьхкабац уж укх мехка. Бертий, къуй санна баьхкаб уж, хIалак хиларгаш.

Берза эIогала тIакхоачаш, говраш шортагIа яхийта аьлар Жабраьила, фуд-малад хьажа хьалха вахийтар Султан, наьъкага дика а хьажалахь, хьайна хIама хоалой тхога а хайталахь, аьнна.

Наькъага ше а чIоагIа хьожаш вар Жабраьил. Цхьа хIама дисацар цунна бIарг тIа ца отташ, цо ца лувш, кхыметтел Iодаха цIий а. Шахид вахьаш уккхаза да яхай Карабах. Ер Шахида цIий да.

Ха лха а хIаман дика зем баккха а хоаш волча Жабраьила дика кхетадора немций диверсанташца шоаш лате а атта шоаш котбаргбоацилга. Герзаца дика Iалашоь хила еза цар. Автоматаш меттел царга пулеметаш а хила тарлу. ХIаьта укхан отрядага фуй? Чарахьий тоцаш. Цхьаболчарга яраш моакхаза топаш я. Цуморча тIема гIирсаца Iалха тIом бе вIаштIехьдаргдац. Из ишта дале а, юхавала дагаяцар из. Iаяхо хIама де вIаштIехь ца доале л лерхIар цо, уж мичахьа ба мукъагIа хоиог ма дий, го боргба, дIа-хьа баха моттиг йоацаш наьхаш къолларгда, оарц тIакхачалца, Арсланова нах хьакхаччалца.

Из техаш вар, вахийта саг дIакхоаччаше, Арсланов оарцагIа маргхиларах.

Ший новкъосташка хьема нолавелар Жабраьил. Iаьла, Дауд, Махьамгlаьза... Граждански тIом болча хана царца цхьана вIайчарца латаш вар из. Шийх санна, царех хIаранех дог тийша вар из.

Из ишта дале а, цо кхетадора Гейдара салташца къовсабала шоашта хало хургдалара. Цул совгIа, хоаш а дий укхаза уж мел ба.

Цаl холденна сецар Султан. Хьежа эттар новкъосташна.

— ХIама довденнадий хьона, Султан? — хаьттар Жабраьила ше тIакхочачуне.

— Iохьажал Iо цIаьла, сага мелий из Iоа уллар? — аьлар Султана бердагIа чукьежа.

[illegible]

цо. Берза эIогала юкъе хиина хила деза-кх Шахида диверсантаца хиина вIашагIкхетар, яхаш. Районера воагIаш ма хиннавий Шахид. Укх халача, геттара кIезига нах лелаче наькъа тIа гIолла из венадецаре с трагеди ца хила а тарлора. Каст-каста берза йисте гIолла бодаш, хьувзаш бар лоамаш никъ. Атта тарлора бердах чугIолга. Цудухьа нах лоархIабацар укх наькъа тIа гIолла лела. Баьъда, цуморча кхерамах дош хеташ вацар Шахид. Цудухьа венав из укх наькъа тIа гIолла...

Мишта нийсденнад хьогI цунна Гейдара салташца вIашагIкхетар, мишта нийсбеннаб хьогI уккхаза фашисташ. Цу аьшка оалхазаро чутайсаб яхараш уж хила беза.

Ер л-кх из Берза аьнна цIи тилла эIогал. Жабраьила соцайир ший говр, Iоаьлар тIера. Тахка эттар наькъа тахилг. Цхьаи Iаьржача Iатто цецвоаккхаш юхасоцавир из. Хьежаваьлча кхетадир — докъаденна цIий из долга. Укхаза иллая Шахид. Ер хьан цIий да хьох? Укхаза шиъ хиннав. Малаш-б уж?

Юстаро анийра Карабаха лераш. IотоIаьй буц. Ший да тIахайтара дукха Iоiнжа хилаеза укхаза Карабах. Дика говр я-кх из. Говр бахьан долаш висав-кх Шахид дийна.

Iобежа чопилг. Чопилга тIа йоал фашистий аьрзий. Гейдара салтийчарна санна. Укхала иллача шинех цаl царех ва. ВIашагIлийттаб уж укхаза. Мича вахав хьох фашист. Шахида ма дувцарий ше цунна чIоагIа хIама техар, Iовежачул тIехьагIа кхы хьалгIаттанзар из, — яхаш. Из вий хьох из ор чу вахар? Дауди Махьамгlаьзеи юхавалца хоргдац из.

— Саг шийинав... Ийнар вай саг вац! — из хабар дахьаш юхабаьккар Жабраьила бахийта хиннараш. — Из цхьанне чукхессов...

— Хьажал укхала гIолла, — аьлар Султана, наьъль кIотарглаш а дIайолха лераш а бIаргайна, — укхаза гIолла ведда дIавахан цаl.

Шорттига гIа боккхаш а лоралуш а болабелар уж цу сага лерашца гIолла.

«Ший вийна новкъост орчу кхессар из хила веза, — чIоагIдир Жабраьила. — ХIаьта цул тIехьагIа цхьан хIама кхерааь, ведди...»

ЭIогала юккье корайир царна тесса йита чан къорг.

— Дукха хи йоацаш лоацаш чайтоигаш а хиниай-кх укхаза, цхьан хIама кхерааь шин къорга йита, ший чайтоиташ а ница, дIаяхай ча, — аьлар Султана.

— Автомат — Хьажал автомат! — цIогIа иййихар Даудига.

— Берда йисте, кIотаргаш дIатоссаелча санна ухлар немецки автомат. Махьамгlаьза кох Шахида юкъе иэллар море.

— Цхьан хIамах кхераваиния хиннав хьона диверсант, — ала йора Жабраьила. — Ча ший хьох из кхераваьр? Цунах кхераваиния пелда водий вахнш хьох из бердагIа чу?

— Укх сахьате тохаргда вай, — аьлар Махьамгlаьзас.

[illegible]

— Аз дIашийхав шоана, хьалтIаоза, — цIогIа техар Султана, цхьа ха-юкъ яьшача гIолла.

Массехк саг гIерта, озабир муш. ХьалтIаваьккхар деха немций барлакъаш тIа а а духхаш, берриго цIеша ваза вола саг.

— Нихт шиссен... Нихт шиссен, — йоахар немцечо, пеха а пеха.

— Фу цIогIа да, цо детта?! — хаьттар Махьамгlаьзас.

— Вай ше вер кхераш хила веза-кх ер, — аьлар Жабраьила, ше а, кхеравеннача фашисто яхачох ца кхеттале. — Хьайл мишта лоаза ва. Шийга гераз долга а дицденна кхеравенна ва ера-м.

Хьалла ланхе йиса автомат йоацаш, тенча а тни урс а долаш вар фашист. Уж акхар цу сахьате хьадахьар цунгара.

— Арслановга НКВД дIавала веза ер, — аьлар юртдас.

Раьза болаш нортош лостадир наха:

— ДIа хьано вугаргва ер... милице арга хьежа деза...

Арсланова нах хьакхачарга дукха хьежа безанзар цар. Дукха ха яллехьа Берза эIогал йолча гIолла гучабаьлар говрбаьреш. Милиционераш боалабеш вена Албагов вар из.

— Баркал, юртда! — баркал аьлар милице начальника.

— Сона ма вла Iа баркал. Махьамгlаьзий вола Шахида ала Iа баркал. Эггара хьалха акхарех кхийттар из ва. Цаl цо вийнав, хIаьта укхо, цхьа сахьат хинна мара, да хьакхийца валларго, вувш хиннав-кх хьона вай Шахид.

Уж дешаш оалаш диверсант оагавалярагIа, Албагове кхетадир шоаш дувцачох немце кхеташ волга.

— Массавар шо? — хаьттар цо сихха.

— Чутайсараш итт...

Бийсанна чутайсарех ва-кх ер, кхетадир Албагова. — Висав цаl... Из мичахьа пола? Оапаш бувций хьох фашисто, из гучаваккха безам хургбац цун?..

— Цхьана доагIар сойи Ганси...

— Вовхарца мичахьа вIашшагIкхета дезаш дар шо?

— Вокхарий леладеча къьнача моттиге.

Юха а вокхарий леладу моттиг?! Iумар-пашаш вIашагIкхета гIерташ хиннаб, — ше-шийца аьлар Албагова. — Баьъ ва Арсланов, сихагIа йохае еза из баьда. Моза новхарий санна шийна тIаува цо хьалхагIа йохыьча националистически бандихи тоабехи пхебисараш.

— Мичахьа воалаьа Iа новкъост, — хаьттар Галаева.

— Доамарочо вийра из...

— Малан из бердагIа чукхессар?

— Из а хон шоана? Гобаькха доамаш ма дий укхаза, из мишта хийра шоана?...

— Дийла нийжва сайна да доамаш, уж деша ха деза.

ХIаьта шо укхаш нахах да тхона лоаш доаланах. Мала кхайка даьхнад шо? Хьога гера доаIаIIе, ит гера а диидеи кхерава[illegible] хьо чато, гера меттел хьай наьа йиньеш, — аьлар милице начальник.

II Товшш ма тохалаш сона, товшш ма тохалаш сена. (нем.)

[illegible]

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

АФГАНИСТАНА ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА АПРЕЛЬСКИ РЕВОЛЮЦИ ХИННА 4 ШУ ДУЗАШ

Диъ шу дизад афгански халкъо нотало хьиххача цу апреле дена, юкъерча бIаьшерений гIабаех. ТIехьабиса хилара х мохк кIалхара а баьккха керда, паргIата, демократически Афганистан хьалъе йолаьча хана дела. Апрельски революци хиннача тIехьагIа Афганистана Халкъа-демократически парти ДРА правительствaн къахьегамхой хьашташа дIадехорашна хьежна овлангара социально - экономически хунцамаш дара наьнъагIа лоархIаме гIа баьккхаб. Революци йлалехьарча хенала шийсдича промышленни юртбоахамеи продукци йоаккхилга лакхденнад. ДукхаьтIа я къаман доход а.

Кхоачашъеш а лаьттан демократически реформа. Лаьтта доацаш кIезига лаьтташ долаш хиннача 208 эзар ахархочоа лаьтта деннад. Пачхьалкхени экономика вIашагIъяьча секторийи болхлой а гIуланкерча наьха а алапеш тIатехад. Республике тIехьабйса хилара дешанза хилари, хьебе бола боацаш хилар, лазараш дIадаькхара хьадда къовсам лоаттабу. Къонача республикана керда вахар хьалдара масс оагIорахьара новкъостал ду Советски Союзо.

СУРТА ТIА: Кабул — ДРА столица, миллион сонтIа нах бахаш йола республика керттера политически, экономически, культурни центр.

БТА—ТАСС сурт.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЛЕНИНСКИ МАШАРА НАЬКЪАГIА

Советски Союзон социалистически содружества кхыча мехкашеи дIахо а лакха айяь лелаю Советски пачхьалкхе хьеча хана сийлахь-воккхача Ленина хьалъайя хинна машара байракх. Конституци а санна, социальни прогресс бахьан долаш халкъаша лоаттабеча къовсаме царна никъ хьехаш бола седкъа марксизм - ленинизм хилар бакъдеш дола хIама долга къаьстта чIоагIа хьалхадоахаш хиннаш доазол арахьарча кепайоазоно. Ерригача прогрессивни адамлено дунен пролетариата баьчча ваь 112 шу дизар шерра дездеча деношка.

Дунен общественноста теркама юкъмоттиге хьалха а санна латт дукха ха йоацаш къамьлаш деш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева бокнхача боврамагIа отталь советски машара инициативаш. Мелла чIоагIа низаш тIадахийта дале а, дунен тIара кхохкам михьара баннхара, тIема кийчо ира, дуненна доал дара тIабийзача вашингтонски администраце кулгалхой вIаштIехьадьнадаш цу инициативай лоархIами махи лохбе. ГIулакх кхыча тайпара да, гаьнара дап а чулоацаш йола гаьна кхетар юкъерча боараме долча ядерни средстваша моратори оттаяра хьакъехьара, ядерни арсеналаш Европе 3-за кIезигъяра хьакъехьара, ядерни герзах европейски континент йиза мукъаяккхара СССР кийча хилара хьакъехьара. Кхыйола СССР предложенеш тIехь тIехьагIа шерагIа хьалдоацаш я. ЧIоагIа хьаллаьпал «Правда» хаттараш пов. Л. И. Брежнева дениа жоп. Къаьгга а хоадам боллаш а йола цуи лерши массанахьа лоархI хIанзарча ханара доархIаме проблемаш конструктивни политически диалога наькъаца хувца а ца луш къоастас СССР гIертаи хилар. Ядерни катастрофа кхерам дIабаккхара эгара лаккхча боараме СIIIА ца къамаьлаш де из кийча хилар кердача тайпара бакъдеш дола хIама санна.

ЧоагIа симптоматични хIама да В. И. Ленин ваь 112 шу дуза ча Малхбузен Европе, Японе, кхыча мехкашка машар лорабара бахаме [illegible]

«советски кхерама» хьакъехьарча хабараш еи «СССР-га дукхагIа герзаш да» яхача доацар дувцара хьакъехьарча тезисаци хьула а луш Вашингтон йоаккха тIема программа сихха кхоачашъеш я.

Цу хьалашка, шено яц тIема духьалара выступлениеш тIехь - тIехьагIа дукхагIа хургья. Советски халкъ дог тийша да керда дунен тIом ца хилийта йиш хилара. Цу гIулакха эшаш дар машар безаш долча зеррагача низаша хьинаре дакъа лацар да.

✦

БАРОМЕТРО ДУIА ХЬАХЬОКХ

Франце президента Ф. Миттерана Японе визит яьй, хIаьта цул тIехьагIа Ванкувере Канада премьер-министрoца П. Э. Трюдопа вIашагIкхетар хиннад. Цо баь никъ чIоагIа теркам тIабахийта бувц дунен кепайоазоно. ДоккхагIдолча капиталистически мехкий пачхьалкхенаштеи правительстваштеи керте латтараш июнь бетта Парижа юххерча Версале вIашагIкхета оттадара еш йола ший тайпара кийчо санна лоархI из, хIаьта царна юкъерчи гIулакхий лоаттам хьахьокха тарлуш йола ший тайпара барометр а лерхI цунах.

Французски президента Японен Канадан кулгалхошца хиннача вIашагIкхетарийн дIа-юха лаьча къамаьлтийи итог а еш массови информаце дукха - дукхагIа йолча средстваша уж лоархI капиталистически дунен тIа ира вIашдухьаленаш хилара дола тешал санна.

Токио переговораш йолча хана эггара хьалхарча плане хиннай франко - японски экономически торговни бувзамий проблемаш. Ф. Миттерана шийца къамаклаш дьарашта гIехтечал цар французски товарашта зикка боаккхача боараме японски рынок дIакъоллара[illegible].

Французски продукциеа Японе еш йола импорт японски экспортах алхха ах мара яц. «Хьалдоьлаш летача маьхха мехьаь баха вах Францерчарел шоазз дукхагIа бале а. Из бахьан долаш 1979 шера Франциядаьча товарооборотe 317 миллион доллар [illegible]

[illegible]

наш хьатIадоагIача шера кIезиг - дукха кIезиг а ерза. «Францета из вазиг яраз кхаьчер кара кхайда лечча дукхагIа дац», — кхаьа «Котидьен де пари» яхача парижени газета.

Французски президента баьча наькъо а цо даьча къамаьлаша а белгалдаьккхад лондонски «Гардиана», хьахьекъад Версальски совещания «конфронтаце хьале» чанхъяргья, аьнна.

✦

МАШАРЕЙ КХЕРАМЗЛЕНИ ХЬАШТАШТА ДУХЬАЛА

ДIададхача кIирагIа Мюнхене хиннай ФРГ доал деш йолча Германе социал-демократически парте [illegible] съезд. Шийтта шера Iалдала керте латтача юкъа эггара бехктохамегIа йолча хана а дIа йийп йолаш чуоча политика чоалханеча хьале хиннай из.

Цхьан оагIорахьара, дунен экономически кризисо воздействи а еш яьаёча ФРГ-ара социально - экономически халонаш (ши миллион дола хьебе болх боацараш йинзар, инфляци, энергоресурсаш кхоачамбоацарш хилар, гонатьара сенца бIаьхеш хилар, и кх. дI.) бахьан долаш доал деча коалиционе гIулакхашта лаьна боацараш чепка дукхагIа хул, цIенхашта телхаз СДПГ-анеи цун партнера — паргIатеча демократий челкобуржуазни партенех (СВДП) юкъера гIулакхаш йоах оагIорахьара. Малхбузен Европе керда американски ракетно - ядерни герзаш дIаинйезара хьакъехьара НАТО решени бохеигу кулгалхоша могаяло бахьан долаш цунна духьалара дукхачча наьха болам гIеттаб, хIаьта социал - демократически партена шийна юкъе а [illegible]

[illegible]

А. ДЫМОВ, Ю. [illegible], В. [illegible] (ТАСС)

ЙИЦЛУРГЙОАЦА МАЬКХ

Блокадин маькх хьаьра дола рецепт алхха музейн документашна мара дисадац. Цхьабакъа, дийна мел болча хана диц ца луш дагалоатIаш хургба цу халача хана заводашкарча пишкашта юхе лаьттараш. Хьоара дом, чит, жмых, гидролизни целлюлоза, гам, хоартолий чIорашерриге а бедах тохаш хиннай.

Маькх мишта йоттар дийцар кагирхошта завода къахьагIбарех болча болхлоша. Предприяти болх беш хиннай кхыметтел йоккхий топаш еттача хана а, электроснабженин йоацача, водокачка йохаьча хана а. Хий ведарашка Нева тIара кхихьад. Смена 12 сахьат йIаьха хиннай.

ЗIамига маькха чIегилг. ТIаьръюкъе халла мара хоьлаш цуй доал. Мичахьа бIаргагургья тахан фашистски гIаьрахошца тIом беча хана ленинградцашта — цар вахара нийсса хинна кIоп саина IаьрЖа чIегилг? Ветеранашта йицлургйоаш дагайоагIа из. хIаьта кагирхошта паха ювнарах йовз...

А. Е. Бадаева цIерагIча ленинградски маькха завода продукции хлл доккхача истола тIа: рожек кIиш хьоарагIа нь бухаикаш, чIоракаш, дешо беса олташ... Цу доккхача беркаьта юкъе бIарг тIаотт баьде бос болча, чIоагIача бухаикашта. Уж шовзткъа я — 1941—1942 шш. хала блокадин Iа хиннача хана денз дIадахача шовзткъа шера боарамагIа. Цу маькха цIи — «Цаккха а йицлургйоацар» яхаш я.

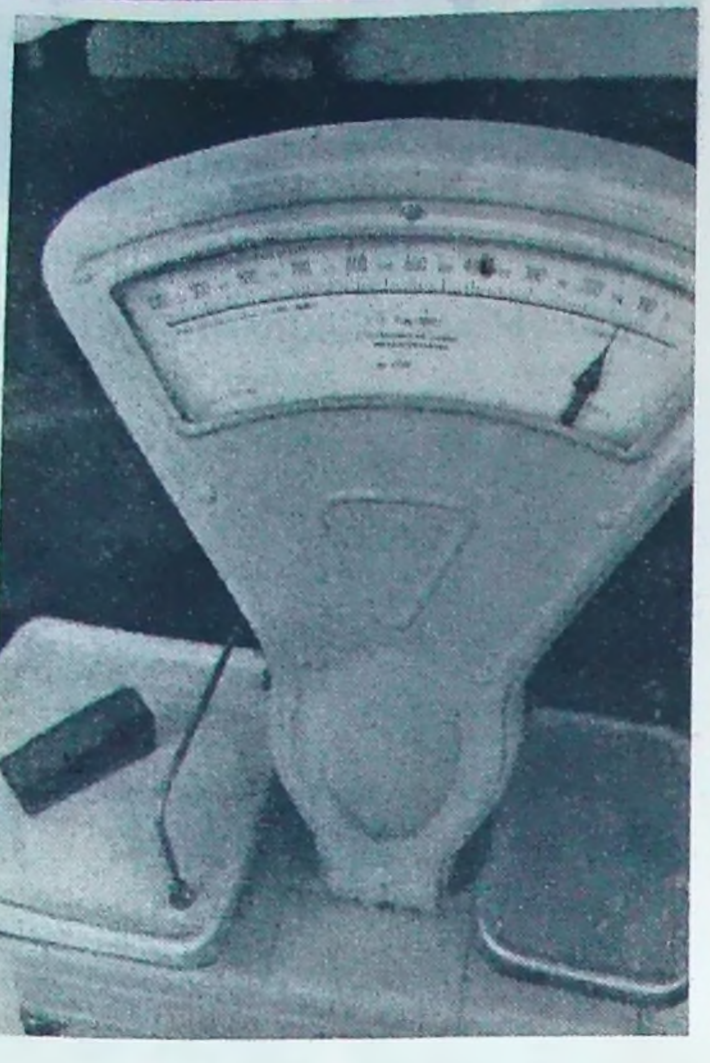

СУРТАШ ТIА: 1. Блокадни халача шерашка маькх йотташ хиннача ветеранашца вIашагIкхетар. Аьрдехьара аьттехьа: В. В. Курмишева, Е. П. Бутылина, А. Л. Соловьева, Н. А. Рылеева.

2. Тахнарча ленинградски маькха завода тараза тIа хлла блокадин маькха 125 грамм.

Н. БЕРКЕТОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Массане а дакъа лоацаш...

Кхуреш йоагIа тIехье вай советски общества хила ма боагIара членаш хургболаш хьалкхеяр — из да таханарча дийнахьа хьехархочоа хьалхашка латта керттера декхар.

Школе деша веьгIа ва болхло, артист, Iилмахо, лор. Школе кхетам баларга хьежна, кхебарга хьежна хул дIахо йолача хана цар шоай вахара никъ хьалапар, шоай дего къоабалду гIулакх харжар, хьалаьцача наькъ тIа нийса дIабахар.

XVII областной партийни конференце белгалдаьккхад къахьегамхошта юкъе еш йолча Iилман-атеистически пропагандана интернациональни кхетам луш бола болх бувоабар боккхача лоархIаме долга. Наха юкъе шерра пропаганда е еза дина гIулакхаш зене, таханарча вахарца тарлургдоацаш долга, къаман обычеш я традицеш а дина гIулакхашца дIъаккха бувзам боацаш йолга кхетадайташ.

Из ларде а эцаш Грознерча № 16 йолча школа педколлективо партийни органиаце хьалхле а лелаеш дина Iаьдалаш а гIулакхаш а лелаеш дукха дезал болга хоаш шерра боаржабаьб интернациональни а атеистически а кхетам луш бола болх. Школе дешархоща саина, из болх дIахьу дешархой даьшца-ноанощца.

Даьшца-ноанощца беча балха лоархIаме моттиг дIалоац царна юкъе педагогически знанешта пропаганда яро. Каст-каста хьех уж юкъарча школьни собранешна, кинолекторешка. Собранешка шоаш сиача лекцешна, докладашна, беседашна дай-ноаной педагогически культура дегIайоалае гIерт школа хьехархой.

Даьшца-ноанощца дийцад советски законодательствои дезали. СССР Конституце тIа бераш кхедарах долча граждани декхарах. дешархошта интернациональни а атеистически а кхетам баларах ала а кхыдола а дешаш.

Царна а берашта а лаьрхIа чакхъьккхай «ГIанаш гIанаш гори», «Iаламца нийсдуш дола тамашие хIамаш», «Ислама хьадалар», «Художникаш дина Iаьдалаш» яха беседаш. Иштта хиннай Л. И. Брежнева «ЗIамига лаьтта», «Юхаметтаотталар», «Целина», «Дагалувцараш» яхача а кхыча а книжкаех йола читательски конференцеш, боккхагIболча дешархошта лаьрхIа сайренаш.

Школе вIашагIъехка болх беш я интернациональни доттагIала «Нийсархо» яхеи «Къона атеист» яхеи клубаш, хаддаша арадувл «Атеист» яха пенгазет.

«Нийсархо» яхача КИД-а членаша бувзам лоаттабу вай мехкарча Киев, Ульяновск, Вильнюс яхача городашкарча, ГДР, БНР, ПНР, ВНР яхача социалистически мехкашкарча дешархоща.

Школе я хоза нийсъаь «Тхога аздув» яха уголок, «Вай дуне» яха стенд, массайолча классашка хьаьай атеистий уголокаш.

Дешархой болча баьхке хул квалифицированни лектораш-атеисташ Р. И. Лалаев, Е. Л. Койнацкий, А. Г. Яковлева.

Октябрьски районе тха школа чуйоагIача микрорайоне баха нах вIашагIбетталуча сходашка хьехархоша чакхйовх «Социализмеи дини», «Мархеи бера органиэми» яха беседаш лекцеш.

Дешархошта а цар даьшта-ноаношта а юкъе беш бола атеистически, интернациональни кхетам луш бола болх кхы тIа а тоаде дагахьа школа партийни организаце, педагогически коллективо чакхбаьккхаб микрорайона белгалонаш а цул социально-педагогически потенциал а Iомаеш бола болх.

Иштта тхона гучадаьлар дай-ноаной 183 саг цхьаккха тайпа дешар дийца воациле, 367 саг ялх класс мара яьккха воацилга, 66 бер дай тIабоацаш долга, 35 — ноаной боацаш долга, цул совгIа, тешкаб дай-ноаной болх беш боаца, дукха берш дола дезал.

Ала деза, царех дукхагIа бола дезал дина гIулакхаш леладеш а дина Iоткъама кIала нийсбенна а болга. Бахархой социально-педагогически оагIо Iомалро торо хулийт классал а школал а арахьа бе безача кхетам луш болча болха план оттае.

Тха школа чуйоагIаш йолча микрорайона белгалонаш а цун бахархой а Iомабеш баьча балха итогашка хьежжа чакхъяхя дагахьа оаха нийсъаьй тайп-тайпара мероприятеш.

Традици я хинна дIадахад школа, цIагIа, шефаша, родительски комитета доакъашхоша октябряташ пионераш хулаш дола, комсомоле долхаш дола, паспорташ хьаэцаш дола бераш даькъала дувцар. Цу мероприятешка комсомольски билеташ, октябрятай седаькъ, пионерски галстукаш, паспорташ берашта дIаделл баьхке хул парте, комсомола, тайп-тайпарча къамех бола къахьегама ветеранаш.

Традици а хинна дIаоттадарех я делал дарий урокаш, къахьогача сийлех урокаш, Ленински урокаш, Ленински зачеташ.

Каст-каста цу мероприятешка дакъа лоацаш хул шефство лелаеча предприятей кулгалхой, парторганизацей секретараш: № 1 йолча ПМК начальник А. И. Лещиев, партбюро секретарь Далаев, ОУТТ начальник В. П. Сурин, партбюро секретарь М. Э. Алиханов. Тхона дукхьол материальни гIоновкъостал дав Iац тха шефаш, цар хьикаре дакъа лоац собранеш, педсоветаш кийчъеш а уж чакхйоахаш а.

Махулла тукагIа теркам тIабахийта бераш гIулакх за дина Iоткъама кIала нийсденнача берашца къаьсткъаьста беш бола болх. Цу тайпарча берашца тIачIоагIбаь болх беш ба коммунисташи комсомольцаши. Родительски комитета доакъашхоша Н. Хасиева, Р. Цицигова, В. Аниева цIагIа чубаха къамаьл ду цу берий даьшца-ноанощца.

ХIаьта бераш каникулех саIоIаш долча хана родительски комитета, классий кулгалхоша, шефаша вIашагIъехьоаккх бераш предприятешка экскурсешка кхувлар, цирке, театре, тIемаш лаьттача городашка Севастополе, Волгограде, кхычахьа кхувлар.

Белгалдаккха догдоагIа, укх тIехьарча хана парте городской комитета лектораш-атеисташ кийчбеш беш йола болх тоабаьлга. Геттара дикка хургдар аьнна хет городе атеистически кхетам баларах йола квалифицированни консультаци эца йиш йола а вайнахьа меттала дина хьалара пропаганда ергйола а лектораш кийчбеш дола атеиста ЦIа даларе.

М. Х. ХАСХАНОВ. Грознерча № 16 йолча юкъерча школа директор.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДУ

Дукха нийслу вахача моттиге барзкъа тега, тоаде дезаш гIулакхаш. Геттара атта да цу тайпара хьашташ шийна юрта, вахача моттиге кхоачашде торо хилча. Городашка, районни центрашка дIаса аха везац, пайда боацаш ха йовц.

Уж декхараш кхоачашде лаьрхIа яр 1975 шера Малгобекски районерча Инаркъе хьайийлла швейни цех. Цу хана денз шийн сий доаккхаш, наха баркал оалаш я цу юртара, маIача наьхен кхалнаьхен барзкъаш тегача швейни цеха коллектив. Балха говзал кIоаргъеш балхах керда хIама лохаш, тегаш дола барзкъа товшим тIеххьарча модахи деш хиларца цу коллектива цIи хезай Инаркъе меттел района кхыча юрташка а. Из сона хайра жалобайи предложений книжка тIа хьежача. Дукха дар цу тIа безаме яздаь дешаш. Масала, баркал оалаш я швеишта, шийн заказ ханнахьа а дика а кхоачашдаь хиларах МагIалбикера Медова Радимхан, чIоагIа раьза ва шийна укхаза тийгача костюма Долакоара хьехархо Салатов Мурад. Цу тайпара баркал оалаш дав йоазаш дукха дар цу тIа. Из тамаш йолаш хIама а дац. Шийн балхах дика кхеташ, нахаца Iимерза я швейни цеха заведующи йола закройщица Котикова Тамара. «Тхоаш долча венача сага тоам бар де, цунга товргдолаш барзкъа тега хьож тхо. Цкъаза заказчика яхача тайпара а ца деш кхыча тайпара де дезаш хул барзкъа. Дукхача хана денз е болх беш долча тхона дикагIа хов малагIа бос, малагIа фасон цу сагага хозагIа товргьа. Из оаха дIакхетаву цох. тIаккха заказчик оаха яхачоа раьза а хул. Болх лерттIа, бе боагIача тайпара хьабар мара кхы къайле яп укхаза-м», — йоах цеха заведующе.

Безаме буьц по шийн новкъостий. Цех хьайийллача хана денз укхоза болх беш ба Гатиева Фасиман, Картоева Лида, ЯндиевгIар Роза, Руминат, Фатима. Царех хIаралр шийн балха говзал йоккха йолаш, тешпаме шийн денхараш кхоачашдеш я.

— Эггара хьалха тха яр пхиъ барзкъаш тега машин. хIаьта заказаш дентара ди массаза дала дукхагIа хулар, уж кхоачашде атта данар. ТIаккха цу гIулакха Малгобекски горбыткомбината кулгалхоша гIо-новкъостал дир тхона, — дувц Тамарас. — Заказаш ханнахьа кхоачашде цеха низ ца тоъалга а ховш, тхона цар оттайир тега машин. ХIанз цар тIа болх беш ба къона специалисташ — ДзагиевгIар Маккен Радимхани.

Коммунистически къахьегама сий дола цIи лелаеча коллективо лаьрхIад дикача балхаца белгалдаккха вай мехка а республика а деза цIейш. ХIара бетта план 110—120 процент кхоачашдю цар хIанз.

Цу тайпара къахьегаш йола коллектив чуйола гIишло а хила еза аьнна хет хоза тоаьль, тIахьежача товш. Бакъда, из ишта дац. Цехе уйче дIачуваьнначоа моттаргда: нах чура дIабаха латта цIеноа да хьона ераш аьнна. хIана аьлча: деха да цу чура уй, цIен гонахьа карт яц, машинаша дохадаь да ков.

ХьалхагIа гонахьа карт йолча хана хоза хулар тха ков, дIадийна эшаш, сийна бай бар. ХIанз из хиннад а ала йиш йолаш дац, йоах болхлоша.

Малгобекски горбыткомбината кулгалхошта а халкъа депутатий юрта Совета а из гIулакх ховш хила деза, хIаьта уж кхоачамбоацараш дIадаха цар даьи е дешн хьагуш хIама дац.

Ю. САУТИЕВ.

Боккха лоархIам болаш а бехктоххаме а болх ба лора бар. ХIаьта нахаца догцIена, Iимерза воацача сага бе хала хургдолаш а ба из болх. ХIара унахочун бала кхетабе, царна тоовр хургдар, дог хьоастаргдар ала ховш хила веза лор. Цу тайпарча лорех я Курцоева Мурада Лариса а.

1976 шера Орджоникидзевски медицински институт чакхъяьккхача Лариса хьожаю Грознерча машинавькъа болхлой больнице терапевта болх бе. Цул совгIа, Курчевас цIий тохара пункта заведующе болх а бу.

Унахоша а лораша а дикна сий ду лора тоалал дикна лакха йолча къоначна терапевта.

СУРТА ТIА: терапевт Курцоева Мурада Лариса.

А. КЫЧИКОВА сурт.

Ансамбле йиIигаш мара яц

Итт шу хьалха «Мзиаветы» яхача, гуржий меттаjара даьккхача «Маьлха мокх» яхилга да из. салоIача цIагIа, тбилисски лаи дешархо шоай ахкан каникулаш дIахьош йолаш, каст-каста цхьана гул а луш, шоашта дукха деза иллеш доахаш, музыкальни инструменташ лехкаш хулар. Тбилисски пионерий ЦIагIарча педагогий теркам тIааэв уж талант йола бераш хилар «Мзиури» («Солнечный») яхача ансамбла эггара хьалхара доаньъашхой.

Шийн эггара хьалхара ногаш даха йоалуш яр «Мзиури» чIоагIа из доархIаш бола нах гучабаьннача хана. Зрителаш тIаазар берий дог цIенало, зIамигача артистий ховчало. ЦIи хезача композитораша лаьрхIа ансамбла музыка язйора. «Мзиури» ёха баьлар вай мехка тайп-тайпарча городашка. Иштта, ансамбль хиннай Венгре, ГДР е, Болгаре, Румыне, Чехословаке, ФРГ, Голланде, Египте, Греце, Сире, Турпе, Мальте, Кипре, хIанз нийслуш я Японе яха.

«Мзиури» репертуаре я халкъашта юкъера машари доттагIалли хестадеш йола советски композиторий произведенеш, гуржий (цу даькъе, XII бIаьшерера «Ода лозе» яха илли алар) арсий халкъа иллеш, доаэол детъарча композиторий гIордаьна иллеш, оркестрови номераш, цу даькъе джазови импровизаци, классика (Баха-Гуно «Аве Мария»).

Ше йолча итт шера «Мзиуре» Iомаяьй йиъ бIаь гаргга концертни номер, ши эзар гаргга концерт денад, боккхача толамца хьокх берий ши опера-ревю — «Буратино» (Толстой Алексея фаьлгаэ), «Мышеловка» (грузински литература классика Важа Пшавела дувцарах). Ансамбло оала иллеш дIаяздаьд диъ дискаш тIа — гиганташ тIа. «Мзиури» каст-каста хьаша хул радиок телевиденеи. Ансамбла доакъашхой юкъебйхьаб 25 художественни, музыкальни, документальни фильмашта.

Из чIоагIбенна дIаэтта толам баккхар бахьан да «Мзиури» кулгалхо Гурами Джанани, педагогаш Нина Джанелидзе (вокал), Коба Калакладзе (оркестр) хьинаре, уйланца, геттара чIоагIа творчески болх беш хилар.

— Тха коллективе, — йоах Джаниаке, — оаха хьавац цхьоалагIча классе ягIа ворхI-бархI шу даьнна йиIигаш. Уж хул ункхаза юкъера школа ниххалца, итт шера. ХIанз «Мзиуре» шоалагIа хьвийша 13 йиIиг я. Уж массе а е фортепиано, е габой, тромбон, флейта, саксафон, труба, электроорган, гитара, бас-гитара, цхьайраш ниъ е кхоъ инструмент лакха ховш я дуэташца, триоща, квартетаща, ансамблашка сольни иллеш оал, хелхабувл. Каст-та керда группа вIашагIтоахаргйолаш я.

Оаха, педагогаша, тхоай доалерчарех профессиональни музыканташ е актераш бе декхар оттадац. «Мзиури» из да цар безам тIабаха гIулакх, шоаш дика дешаш болча общеобразовательни школаняа зене я доацаш, боккхача безамца, дог раьза а долаш цунна дIалу цар мукъа ха.

— Фу хилар эггара хьалха ансамбла юкъе хиннача йиIигех?

— Уж массе а деша эттар лакхерча дешарп заведенешка. Цхьабараша хержа професси яр — вокал, музыка. Тбилисски консерваторе фортепиании отделене студентка Тамрино Гвердцители хилар Соче чакхъьяннача «Красная гвоздика» яхача дунен халкъашта юкъерча илле фестивала лауреат, Майя Джабуа — вокалистий республикански конкурса лауреат, Лена Царцидзе — Московски консерваторе скрипка классах студентка. Царна юкъе ба хургбола педагогаш, журналисташ, востоковедаш.

Г. БУХНИКАШВИЛИ, АПН корреспондент.

ПИСЬМО КЕПАТЕХА ДЕЦЕ А...

Газет дешараша Ф. И. Ахильговаси Ф. О. Оздоеваси редакце яздадар Грознесни автовокзале пассажирашна гIоъа ба автобусаш чу моттигаш йолаше а диспетчера А. Д. Сашенкоc билеташ дола тигамзар аьнна.

Из гIулакх тахка а де доагIар де а аьнна письмо НохчГIалгIай транспортни управлене дахийтадар редакце. Цу управлене начальника заместителя В. Андреева дайтача жоп тIа йоах: «Пассажирий декар теркал ца даргIа, царна гIоно хиларгIа автовокзалаша пассажирски перевозкашца Грозненски производствени объединене йолла тахача приказагIа диспетчера А. Д. Сашенкова кьовор ккхйкаыий.

Объединене кулгалхошка дIахайтад пассажирашт дIа юзa кхудара правилаш телхе йиш доацилга».

ФЕ ХИЛА

[illegible]

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙИ!

№ 4 йолча Грознески юкъерча профессионально-техническа училище 1982—1983 дешара шера дешархой деша дIачуэцилга дIахойт

Укх профессеех:

1. **Мехидаьттеи газн йоаккхача скважинашта эксплуатационни разведочни бурув тохача бурильщика гIонча, электросварщика болх бе а ховргдолаш.** Дешара ха — 1—3 шу.
2. **Буровойшта гIулакх деш вола электромонтер.** Дешара ха — 3 шу.
3. **Электрогазосварщик.** Дешара ха — 3 шу.
4. **Слесарь-авторемонтник.** Дешара ха — 1—3 шу.
5. **Химически анализа лаборант** (мехкарий). Дешара ха — 3 шу.

Училище деша дIаэц 8—10 класс чакхъьяккха кагий нахи мехкарийи, эсарера цIабаьхка бIухой.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша багIача хана дешархой Iалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачанца, учебникаца, общежитеца. Производствении практика йолча хана дешархошта шоай специальностагIа доагIача юкъарча алапех 33—50 процент ахча кара дIател. Училище деша вагIаш яьккха ха къахьегама стажаца дIалоархI.

Училища кхо курс чакхъяьккха а йистебовлаш дIалуш йола экзаменаш толаме дIаепна а болча кагирхошта юкъера образовани яккхарах долеи профессегIа разряд еина долеи диплом дIалу.

Занятеш дIайолалу 1982 шера 1 сентябре. Хьамсара доттагIий! Тха училище деша дувла!

Из чакхъяьккхачул тIехьагIа оашош хержача специальностагIа йоккха говзал йола болхлой хургда шоах, хIаьта юкъера образовани а хургья шун.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусаш № 13, 24, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Сакъердаме стартраш».
9.25 — «Конфликтная ситуация» яха телевизионни художественни фильм. Хьалхара серв.
10.30 — Пермски хореографически училища дешархой концерт.
11.20 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Саг лаьттан тIа» Iилман - популярни фильмий программа.
15.50 — «Соловьиный романс» яхача фильм-концерта премьера.
16.20 — Хьа ленински библиотека. «Коммунизмера «аьрдакье» яха берий цомогар».
16.50 — Москверча берий художествении коллективий выступленеш.
17.45 — «Кагирхой адресашь». Передача дакъа доал ВЛКСМ XIX съезда делегаташа.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Афганистана къаман цIейга — Апрельски революце 4 шу дизарга. Афгански телевидене программа.
19.55 — «Конфликтная ситуация» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 2-гIа серв.
21.00 — «Ха».
21.35 — Й. Гайдн. Оркестрана фортепьянаца дола концерт.
21.55 — Хоккеях йола дунен чемпионат. Перерыве (21.55) — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — «Анар хIаьа еггIа моаха». Iилман - популярни фильм.
8.55, 12.05 — «Шахматни школа». Разряднекий класс.
9.05, 11.05 — Французски мотт.
9.35, 10.35 — Истори, 5 класс.
10.05 — Iилман-популярни фильмий программа.
11.35, 13.35 — Физика. 8 класс.
13.05 — А. П. Чехова новеллаш.
14.05 — «Кхера, хаара, дьицар», Iилман-популярни фильм.
14.30 — Зоран — хьалхарчоа кIаьара биологи. 8 класс.
15.00 — Н. В. Гоголь. «Лейна синмаш». 9 класс.
15.30 — «Кердадараш».
17.05 — «Цемарда» (гIалгIай меттала).
17.35 — «Нохч - ГIалгIайче тIехьа».
17.55 — «Дунен хьалхашта новкъара обзорене» (гIалгIай меттала).
18.10 — Фильм-програма.
18.35 — Нохч - ГIалгIай АССР [illegible] концерт.
19.15 — Хоккех йола дунен чемпионат. Финальни группа [illegible].

дача. Перерыве (20.05) — «Бийса даьккхала хийла шун, бераш».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Бальзаминова саг йоалар». Художественни фильм.

28 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Г. Пономаренко илли.
9.10 — «Конфликтная ситуация» яха телевизионни художествении фильм. ШоллагIа серв.
10.15 — «Киноновкъостий клуб».
11.15 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Телевизионни документальни фильм.
15.40 — Яздархо Ефремов Иван. Веъ 75 шу кхачарга.
16.30 — «Мичад шу, вурманш!».
17.05 — «Шахматни школа». Доаза болалучар класс.
17.35 — «Хьалхарча Мая лазунг — къахьегамхой цхьоагIо».
18.00 — «Дагалацараш» яхача фильм-концерта премьера.
18.30 — «Хьара сурта тIа — малх».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Проблемаш. Лехараш. Соцамаш. ВЛКСМ XIX съездага. Вазуча — политически обозреватель Л. А. Вознесенский. Передача чакхъьйча — балета артистий выступленеш.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Iо шерагIа бос. Эстрадни программа».
23.20 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — «Рейса швамаре». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 12.05 — «Шоана, хай-нохийх».
9.05, 11.05 — Немецки мотт.
9.35, 10.35 — Астрономи. 10 класс.
10.05 — ПТУ дешархошта. Химия.
11.35, 13.35 — Истори, 9 класс.
13.05 — Н. Некрасов. Вахаран кхолламан натIалгIа.
14.10 — Зоран — хьалхарчоа биологи, 7 класс.
14.35 — Истори, 6 класс.
14.55 — В. Г. Белинский. [illegible]
15.30 — «Кердадараш».
17.05 — «Кхоькъа» яха сурат.
17.35 — «Нохч-ГIалгIайче тIехьа».
18.35 — «Нах безамийи шира дийцарш». Фильм.
18.45 — Партий XXVI съезда [illegible].

10.00 — Мультипликационни фильм.
10.10 — Халкъа депутатий Советашка.
19.35 — Цхьа дезар а хинна, сийлаьь боккхача дагалоацамта.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Пеньковс хилар яр». Художественни фильм.

РАДИО

27 АПРЕЛЬ

6.40 — «Юртара Iуйренаш» (арсий меттала).
6.53 — Музыка.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (арсий меттала).
7.35 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.25 — «Зиза тоха, са матхI», концерт (гIалгIай меттала).
8.43 — СССР кхьхинна 60 шу дизарга. «Цхьа дезал а зетам». Беседа (арсий меттала).
9.15 — «Тхога аздо». Къахьтий обзор (арсий меттала).
9.30 — «Къона замахо», Радиовыпуск (гIалгIай меттала).
10.00 — Передачай программа. Хьоттамах боаа хоам (арсий меттала).
10.01 — «Социалистически ятье вогбалаларша дуьн» (нохчий меттала).
10.10 — Нохч - ГIалгIайчен автономе 60 шу дизарга. «Наха дIадеина вахар». Очерк (гIалгIай меттала).
14.31 — Производства халхалаттаршта хетадь концерт (гIалгIай меттала).
15.00 — Керда хоамаш (арсий меттала).
15.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
15.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
15.30 — Хоамаш.

УКВ

13.00 — «Кхел» яхача П. Проскурина романагIа оттаь радиоспектакль.
19.45 — «Мотхьднге тоxмар». Б. Сандова дувцар.
19.54 — Р. Паскаева лирически илланаш.
20.24 — Моттигерча авторий иллеш.

28 АПРЕЛЬ

6.40 — «БIаьстен раташь». Корреспонденци (нохчий меттала).
6.50 — Передачай программа (арсий меттала).
6.55 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.13 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан новкъ» газета обзор.
8.30 — Илланч адамаш хьалхараш (нохчий меттала).
9.15 — «ЦхьоалагIча Мая — къахьегама рапорташ» (арсий меттала).
9.30 — «Цхьа дезал хинна» (гIалгIай меттала).
9.50 — Музыка (гIалгIай меттала).
10.00 — Передачай программа. Хьоттамах бола хоам (арсий меттала).
16.01 — Дунен халкъашта юкъера обзорене (нохчий меттала).
16.15 — Хормамаьтта какхадоахаш. «Халкъа хаамаш». Зарисовка (гIалгIай меттала).
16.30 — «Экономи цхьа кхалллнэ дуьнье» (гIалгIай меттала).
16.45 — Iилма — производствоне (арсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (арсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Хоамаш.

УКВ

[illegible]

ХЕЛИДЕНИ

[illegible]

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Мамакаева ул., 92. Телефоношн: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; жоьпаьалле секретара — 9-24-00; [illegible]; промышленностьни транспортни — 9-24-01; юрта бовлама — 9-24-00; культура — 9-24-05; кехатий — 9-24-07; корректориш — [illegible].

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Мамакаева, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-00; культуры 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — [illegible].

Газет арадуьлл шинарен, ерен, шоатген денош[к]а

[illegible] «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92. Типографии издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1827.